

KONTRAKTSBESTEMMELSER SKJØTSELSARBEID

Innholdsfortegnelse

DEL I.....	4
GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER.....	4
1 Anvendelse.....	4
2 Partenes samarbeid og gjensidige plikter.....	4
2.1 Samarbeidsplikt.....	4
2.2 Taushetsplikt.....	4
3 Organisatoriske bestemmelser.....	4
3.1 Partsrepresentanter og fullmaktsforhold.....	4
3.2 Varsling.....	4
4 Leverandørens plikter.....	5
4.1 Materialer.....	5
4.2 Bruk av underleverandører mv.....	5
4.2.1 Plikter.....	5
4.2.2 Sanksjoner.....	5
4.2.3 Identifikasjon.....	6
4.3 Overdragelse.....	6
4.4 Organisering.....	6
4.5 Oppdragets utførelse.....	6
4.6 Regningsarbeider med estimat for oppdraget.....	7
4.7 Samarbeid med Oppdragsgiver.....	7
4.8 Samarbeid med andre.....	7
4.9 Lover, forskrifter og offentlige vedtak.....	7
4.10 Krav til lønns- og arbeidsvilkår - sosial dumping.....	7
4.11 Rapporteringsplikt Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenladssaker (SFU)).....	8
4.12 Forsikring.....	8
4.13 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.....	9
4.14 Krav om faglærte håndverkere.....	9
4.15 Forbud mot kontant betaling mv.....	10
4.16 Innsynsrett.....	10
4.17 Tropisk tømmer og fredet skog.....	10
5 Oppdragets fremdrift.....	11
5.1 Fremdriftsplan.....	11
5.2 Ferdigstillelse.....	11
6 Endringer.....	11
6.1 Oppdragsgivers rett til å pålegge endring ved regulær endringsordre.....	11
6.2 Irregulær endringsordre.....	11
6.3 Justering av pris.....	12
7 Mislighold.....	12
7.1 Mangel.....	12
7.1.1 Retting.....	12
7.1.2 Prisavslag.....	13
7.1.3 Erstatning.....	13

7.1.4	Oppdragsgivers reklamasjonsfrist	13
8	Oppdragsgivers medvirkning	13
8.1	Alminnelige krav til medvirkning	13
8.2	Opplysningsplikt	13
8.3	Engasjement og utskiftning av sideleverandører.....	14
8.4	Identifikasjon.....	14
9	Pris og betaling.....	14
9.1	Pris for oppdraget	14
9.2	Regulering av prisen.....	14
9.3	Utgifter og reiser	14
9.4	Fakturering	14
9.5	Betaling ved fastpris.....	15
9.6	Betaling etter medgått tid (regningsarbeid).....	15
9.7	Betalingsfrist	16
9.8	Oppdragsgiverens tilbakeholdsrett.....	16
9.9	Betalingsmislighold.....	16
10	Avbestilling og oppsigelse	16
11	Heving	16
12	Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser	17
13	Reklame og media	17
13.1	Reklame.....	17
13.2	Kontakt med media	17
14	Tvister.....	17
DEL II.....		18
SPESIELLE KONTRAKTSVILKÅR		18
15	Krav om utførelse av bestemte kritiske oppgaver.....	18
16	Lærlingeklausul.....	18
16.1	Plikt til bruk av lærling.....	18
16.2	Sanksjoner	19
17	Ytterligere avvik fra generelle kontraktsvilkår	19

DEL I

GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

1 Anvendelse

Disse kontraktsvilkår gjelder mellom Statsbygg (heretter kalt Oppdragsgiveren) og den part som påtar seg å utføre skjøtselsarbeider på park- og grøntanlegg (heretter kalt Leverandøren).

Eventuelle avvikende kontraktsvilkår er uten virkning for kontrakten med mindre Oppdragsgiveren skriftlig har godtatt dem.

2 Partenes samarbeid og gjensidige plikter

2.1 Samarbeidsplikt

Partene skal samarbeide lojalt under gjennomføringen av kontrakten. De skal innen rimelig tid underrette hverandre om forhold som de forstår eller bør forstå vil få betydning for oppdraget.

2.2 Taushetsplikt

Partene har taushetsplikt om opplysninger som fremkommer om den annens forretningsmessige eller personlige forhold når det foreligger en berettiget interesse i at opplysningene ikke blir spredt. Dette skal ikke være til hinder for at slike opplysninger gis til andre når dette er nødvendig for gjennomføringen av oppdraget. Det samme gjelder opplysninger som er nødvendige for senere drift og vedlikehold.

3 Organisatoriske bestemmelser

3.1 Partsrepresentanter og fullmaktsforhold

Hver av partene skal utpeke en person (representant) som representerer dem. Navnene på representantene skal inntas i avtaledokumentet. Utskiftning av representanten skal varsles skriftlig.

Partenes representanter har fullmakt til å opptre på partenes vegne i alle spørsmål som angår kontrakten og som er nødvendige for å gjennomføre oppdraget uten unødvendige opphold. Leverandøren, eller den som opptrer på dennes vegne, plikter å sette seg inn i de relevante delegasjons- og fullmaktsbestemmelser som gjelder for Oppdragsgiverens representant.

Partene kan ikke forplikte hverandre overfor tredjemann uten særskilt fullmakt.

3.2 Varsling

Varsel, krav og andre meldinger som skal gis etter kontrakten, skal sendes til partenes representanter etter punkt 3.1 eller til avtalte adresser for varsling. Varsel skal gis skriftlig med mindre det kan

godtgjøres å være gitt på annen måte. Varsel som er innført i referat eller protokoll fra møte mellom partene, regnes som skriftlig varsel.

4 Leverandørens plikter

4.1 Materialer

Med mindre annet er avtalt skal Leverandøren levere materialer som er nødvendig for å gjennomføre det enkelte oppdrag i henhold til kontrakten.

Materialene skal være av vanlig god kvalitet, dersom ikke annet følger av kontrakten.

4.2 Bruk av underleverandører mv.

4.2.1 Plikter

Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underleverandører, herunder bemanningsforetak, i kjede under seg for utførelse av kontraktsarbeider. Oppdragsgiver kan samtykke til flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å oppfylle kontrakten.

Leverandørens bruk av underleverandører, herunder innleie fra bemanningsforetak, skal forhånds godkjennes av Oppdragsgiver. Det samme gjelder for utskiftning av underleverandører i kontraktperioden. Oppdragsgiver har rett til å underkjenne valg av underleverandør dersom saklig grunn foreligger. Oppdragsgivers nektelse av å godkjenne Leverandørens valg av underleverandører, gir ikke Leverandøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

Bruk av enkeltpersonforetak skal begrenses. I de tilfeller det benyttes enkeltpersonforetak, skal Leverandøren dokumentere at enkeltpersonforetaket driver reell næringsvirksomhet, fører regnskap i samsvar med gjeldende lov og forskrift om bokføring, og sender inn mva-oppgaver 6 ganger per år.

Leverandøren skal ikke engasjere underleverandører for å utføre arbeid under denne kontrakten som er i en situasjon som nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 24-4 (3).

Leverandøren skal til enhver tid holde Oppdragsgiver orientert om kontaktopplysninger til underleverandørene sine og hvem som har signaturrett for disse.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

4.2.2 Sanksjoner

Brudd på ovennevnte plikter gir Oppdragsgiver rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underleverandøren innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Oppdragsgiver. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattest viser at underleverandøren ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Omkostningene som følge av hevning av underleverandørens avtale, skal bæres av Leverandøren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter, kan Oppdragsgiver nekte den aktuelle underleverandøren og dennes ansatte tilgang til eiendommen eller byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av Oppdragsgiver som grunnlag for heving.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

4.2.3 Identifikasjon

Leverandøren svarer for sine ansatte, medhjelpere og underleverandør(er) som han benytter for å oppfylle sine forpliktelser etter kontrakten.

4.3 Overdragelse

Leverandøren kan ikke overdra sine forpliktelser etter kontrakten uten at Oppdragsgiver har samtykket skriftlig på forhånd.

4.4 Organisering

Leverandøren skal ha en organisasjon som er tilpasset kontrakten, og ansatte og medhjelpere med nødvendige faglige kvalifikasjoner.

Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha og følge et styringssystem som oppfyller kravene i følgende kapitler i NS-EN-ISO 9001:2015, kapitlene

4.4. Ledelsessystemet for kvalitet og systemets prosesser

5.1. Lederskap og forpliktelse

7 Støtte

9.1. Overvåking, måling, analyse, evaluering

9.2. **Interne revisjoner.**

Styringssystemet skal også oppfylle kravene i NS-EN-ISO 14001:2015 kapittel 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre relevante miljøstandarder.

Leverandøren skal for det enkelte oppdrag utarbeide en kvalitetsplan, i henhold til instruks fra Oppdragsgiver, som oppfyller kravene i NS-EN-ISO 10005:2005. Hvis ikke annet er avtalt, skal kvalitetsplanen foreligge senest 30 dager etter tildeling av oppdraget.

Leverandøren skal kunne dokumentere at han utfører revisjoner av sitt arbeid opp mot kravene i styringssystemet og kvalitetsplanen. Hvis ikke annet avtales, skal revisjoner skje minimum en gang per år. Oppdragsgiver skal kunne delta på systemrevisjoner.

4.5 Oppdragets utførelse

Leverandøren skal utføre hvert enkelt oppdrag tilknyttet kontrakten rasjonelt og med god faglig standard. Leverandøren skal ivareta Oppdragsgivers interesser og opplyse om vesentlige forhold ved tjenesten og oppdraget som Leverandøren måtte kjenne til og som Oppdragsgiver har grunn til å regne med å få.

Leverandøren skal foreta regelmessig opprydding etter sitt eget arbeid og fjerne alt avfall etter dette på en miljømessig forsvarlig måte. Overholder ikke Leverandøren sine forpliktelser til opprydding, kan Oppdragsgiver etter skriftlig varsel iverksette slik opprydding for Leverandørens regning.

4.6 Regningsarbeider med estimat for oppdraget

Dersom det ved regningsarbeid er avtalt et estimat for det enkelte oppdrag, enten i form av antall timer eller pris, skal Leverandøren tilrettelegge arbeidet slik at estimatet overholdes.

Leverandøren plikter uten ugrunnet opphold å varsle Oppdragsgiver når han forstår eller burde forstå at det enkelte oppdrag ikke kan gjennomføres innenfor det antall timer eller den pris som er avtalt i henhold til estimatet. Ved unnlatt eller for sen varsling, er Leverandøren forpliktet til for egen regning å gjennomføre oppdraget i henhold til kontrakten.

4.7 Samarbeid med Oppdragsgiver

Leverandøren skal innen rimelig tid gjøre Oppdragsgiver kjent med hva Leverandøren behøver av opplysninger, grunnlagsmateriale og beslutninger for å gjennomføre kontrakten og når dette skal foreligge.

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold varsle Oppdragsgiver når det oppstår behov for endringer av kontrakten, videre utredninger eller supplerende undersøkelser.

4.8 Samarbeid med andre

Innenfor kontraktens ramme skal Leverandøren samarbeide med de andre leverandørene og leverandører som Oppdragsgiver har engasjert.

4.9 Lover, forskrifter og offentlige vedtak

Leverandøren skal utføre kontrakten i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og enkeltvedtak.

Leverandøren skal i samråd med Oppdragsgiver holde nødvendig kontakt med offentlige myndigheter og bistå med innhenting av nødvendige tillatelser. Fører lov- eller forskriftsendring etter kontraktsinngåelsen til at kontrakten må justeres, skal det anses som en endring etter punkt 6, med mindre Leverandøren ved kontraktsinngåelsen burde ha tatt endringen i betraktning eller unngått virkningen av den.

4.10 Krav til lønns- og arbeidsvilkår - sosial dumping

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og

turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal Leverandøren straks rette forholdet. Oppdragsgiver har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren, uavhengig av om arbeidstaker selv har fremmet krav mot sin arbeidsgiver. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår gir Oppdragsgiver rett til å stanse arbeidene eller, i alvorlige eller gjentatte tilfeller, å heve kontrakten. Dette gjelder uavhengig av hvor i leverandørkjeden bruddet har skjedd. Retten til heving gjelder selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, herunder hos bemanningsforetak, kan Oppdragsgiver også kreve at leverandøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten omkostninger eller risiko for Oppdragsgiver.

Manglende dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i punkt 6.10 første ledd likestilles med brudd på bestemmelsen og kan sanksjoneres av Oppdragsgiver som om det forelå brudd.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

4.11 Rapporteringsplikt Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenladssaker (SFU))

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Skatteetaten Brukerdialog, utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele leverandørkjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt Oppdragsgiver som følge av at Leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er Leverandørens ansvar og skal betales av ham.

4.12 Forsikring

Leverandøren plikter å ha ansvarsforsikring. Forsikringen skal dekke erstatningsansvar innenfor de beløpsgrenser som er avtalt. Dersom beløpsgrenser ikke er avtalt, plikter Leverandøren å tegne ansvarsforsikring som er dekkende i forhold til de skader som kan oppstå med utgangspunkt i kontraktens omfang og art. Forsikringen skal opprettholdes inntil eventuelt ansvar etter punkt 7.1.3 er bortfalt, jfr. punkt 7.1.4.

På anmodning fra Oppdragsgiver skal Leverandøren fremlegge forsikringsbevis for Oppdragsgivers kontroll. Oppdragsgivers kontroll fratrukker ikke Leverandøren risikoen for at forsikringen er dekkende.

4.13 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, Oppdragsgivers SHA-plan og Oppdragsgivers eller koordinators anvisninger.

Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Relevante deler av Oppdragsgivers SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, Leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko, se for øvrig krav i SHA-planen.

Ved brudd på ovennevnte plikter har Oppdragsgiver rett til å stanse arbeidene i den utstrekning Oppdragsgiver anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av Oppdragsgiver som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan Oppdragsgiver heve selv om Leverandøren retter forholdene. Oppdragsgiver kan på samme måte kreve at Leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for oppdragsgiver.

4.14 Krav om faglærte håndverkere

I kontrakten skal minimum 40% av arbeidede timer utføres av personer med fag- eller svennebrev. Ikke-nordiske fag- eller svennebrev må være godkjent av NOKUT for å regnes med.

Alle avtaler Leverandøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten, og der hovedtyngden av kontaktsarbeidet er bygg- og anleggsgagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget), skal inneholde tilsvarende krav.

Leverandøren skal før arbeidet starter opp redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Dersom Leverandøren ikke kan sannsynliggjøre at kravet vil bli oppfylt, må leverandøren iverksette tiltak. En forpliktende plan skal fremlegges for Oppdragsgiver snarest mulig.

Dersom ansatte (unntatt lærlinger) hos Leverandøren eller underleverandører i løpet av kontraktperioden består fagprøven og blir faglært, vil alle timene vedkommende har arbeidet under kontrakten bli godkjent som timer utført av faglærte. Tilsvarende gjelde for de tilfeller hvor NOKUT-godkjenning for en ansatt blir gitt i løpet av kontraktperioden.

Oppdragsgiver kan stanse arbeidet for Leverandørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Oppdragsgiver.

4.15 Forbud mot kontant betaling mv.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank, uten kostnader for den ansatte.

For å motvirke svart økonomi og for å sikre sporbarhet i transaksjoner skal all betaling leverandører foretar for kjøp til Statsbygg foretas med elektronisk betalingsmiddel. Leverandøren skal derfor f. eks ikke kunne kjøpe byggevarer med kontanter.

4.16 Innsynsrett

Oppdragsgiver, eller den som er bemyndiget av Oppdragsgiver, skal ha rett til innsyn i Leverandørens kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem og de deler av styringssystemet for øvrig og regnskap, som kan ha betydning for Leverandøren oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Leverandøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Leverandøren skal sikre at Oppdragsgiver har tilsvarende innsynsrett hos Leverandørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for Leverandørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor Oppdragsgiver.

4.17 Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at Oppdragsgiver ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal Leverandøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Leverandøren kan søke Oppdragsgiver om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Oppdragsgiver avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av Leverandøren tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av Oppdragsgiver, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for Leverandørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Oppdragsgiver kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

5 Oppdragets fremdrift

5.1 Fremdriftsplan

Leverandøren skal utføre de enkelte oppdrag i samsvar med de tidsfrister som er avtalt i kontrakten.

Dersom Oppdragsgiver anmoder om det, skal Leverandøren utarbeide en fremdriftsplan for sine arbeider. Planen skal vise hvorledes de avtalte tidsfristene skal overholdes, og skal fortløpende justeres for eventuelle fristforlengelser eller forseringer. Med mindre annet er uttrykkelig avtalt, skal tidsfrister angitt i Leverandørens fremdriftsplan anses som avtalte.

Er frister ikke oppgitt i kontrakten skal Leverandøren påbegynne utførelsen av det enkelte oppdrag uten ugrunnet opphold etter at kontrakt er inngått, og gjennomføre oppdraget med rimelig fremdrift og uten unødvendige avbrudd.

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold varsle Oppdragsgiver dersom frister eller rimelig fremdrift ikke kan holdes.

5.2 Ferdigstillelse

Dersom ikke annet er avtalt, skal Leverandøren innen rimelig tid varsle Oppdragsgiver skriftlig ved ferdigstillelse av det enkelte oppdrag. Oppdragsgiver skal innen rimelig tid gi melding om det skal gjennomføres en sluttbefaring. Oppdragsgiver kan be om at billedokumentasjon vedlegges varsel om ferdigstillelse.

6 Endringer

6.1 Oppdragsgivers rett til å pålegge endring ved regulær endringsordre

Oppdragsgiver kan pålegge Leverandøren endringer.

Endring kan være arbeid i tillegg til eller i stedet for det som er avtalt, reduksjon av arbeidsomfanget eller endring i avtalte frister. Endringen må ligge innenfor Leverandørens fagområde, stå i sammenheng med det kontrakten omfatter, og ikke være urimelig tyngende for ham å utføre.

Pålegg om endring skal være skriftlig. Det skal fremgå av pålegget at det er en endring og hva endringen går ut på.

For regningsarbeid gjelder ikke reglene om endringsordre men reglene i punkt 9.6.

6.2 Irregulær endringsordre

Dersom Leverandøren pålegges oppgaver uten at det skjer ved endringsordre etter punkt 6.1, må Leverandøren gjennomføre pålegget dersom det er innenfor det avtalte i henhold til kontrakt.

Dersom Leverandøren finner at pålegget ligger utenfor det avtalte i henhold til kontrakt, skal han varsle Oppdragsgiver og samtidig beskrive hvorfor.

Leverandøren skal innen rimelig tid varsle Oppdragsgiver dersom han vil påberope seg dette som en endring. Gjør han ikke det, taper han retten til å påberope seg at pålegget innebærer en endring. Dette gjelder ikke dersom Oppdragsgiver måtte forstå at det forelå en endring.

Når Oppdragsgiver mottar varsel etter denne bestemmelsen, skal han innen rimelig tid enten utstede endringsordre eller avslå Leverandørens krav.

Leverandøren plikter å utføre pålegg som ikke kan utsettes uten fare for vesentlig skade for Oppdragsgiver.

6.3 Justering av pris

Oppdragsgiver skal godkjenne eventuelle endringer i pris før endringsarbeidet påbegynnes. Dersom ikke annet er avtalt vedrørende regulering av pris ved endringer, skal prisen reguleres på følgende måte:

a) Endring av oppdragets omfang

Ved endring av det enkelte oppdragets omfang skal det gis et forholdsmessig tillegg til eller fradrag i det avtalte honoraret i kontrakten. Dersom Leverandørens pris fastsettes etter avtalte timepriser eller andre enhetspriser, skal disse legges til grunn.

b) Endring av avtalte frister

Ved endring av avtalte frister har Leverandøren krav på å få dekket eventuelle økte merkostnader endringene medfører.

7 Mislighold

7.1 Mangel

Det foreligger en mangel dersom kontrakstarbeidet ved ferdigstillelse avviker fra det som er avtalt, og dette skyldes forhold som Leverandøren svarer for.

Som mangel regnes også skade på kontraktsarbeidet som oppstår etter ferdigstillelse, og som er nærliggende og påregnelig følge av den opprinnelige mangelen.

7.1.1 Retting

Oppdragsgiver kan kreve at Leverandøren retter mangler for egen regning og risiko, dersom dette kan skje uten å forvolde Leverandøren urimelig kostnad og ulempe.

Leverandøren kan kreve å få foreta retting når Oppdragsgiver ikke har særlig grunn til å motsette seg dette.

Rettingen skal foretas innen en rimelig frist satt av Oppdragsgiver. Dersom retting ikke er foretatt innen fristen, kan Oppdragsgiver kreve at Leverandøren betaler de nødvendige kostnader til retting utført av en annen leverandør.

7.1.2 Prisavslag

Består mangelen i at en del av oppdraget ikke er utført, og denne ikke blir rettet i henhold til punkt 7.1.1, kan Oppdragsgiver kreve et forholdsmessig prisavslag.

I stedet for prisavslag kan Oppdragsgiver heve kontrakten i henhold til punkt 11 dersom formålet med tjenesten blir vesentlig forfeilet som følge av mangelen.

7.1.3 Erstatning

Oppdragsgiver kan kreve erstatning for direkte tap som følge av mangelen. Dersom Leverandøren, eller noen han svarer for, har utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan Oppdragsgiver kreve erstatning også for indirekte tap.

Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvare total kontraktssum eller estimert totalt honorar, eksklusive merverdiavgift. Denne begrensingen gjelder ikke dersom Leverandøren eller noen Leverandøren svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett.

Oppdragsgiver skal søke å forebygge og begrense skadevirkningene av Leverandørens feil.

Kan deler av feilen henføres til Oppdragsgivers forhold, eller har han ved uaktsomhet medvirket til det økonomiske tapet, reduseres Leverandørens ansvar forholdsmessig.

7.1.4 Oppdragsgivers reklamasjonsfrist

Oppdragsgiver må innen rimelig tid påberope seg mangel som han blir kjent med under utførelsen av det enkelte oppdrag, eller ved ferdigstilling i henhold til punkt 5.2. Gjør han ikke det, taper han retten til å påberope seg mangelen. Etter at det enkelte oppdrag er avsluttet, kan Oppdragsgiver bare påberope seg mangler som reklameres innen rimelig tid etter at han har oppdaget eller burde ha oppdaget den.

Med mindre annet er avtalt, kan reklamasjon ved arbeid på ting ikke fremsettes senere enn 2 år etter at det enkelte oppdrag er avsluttet. Dersom resultatet av tjenesten er ment å vare vesentlig lenger enn 2 år, samt ved arbeid på fast eiendom, er reklamasjonsfristen 5 år.

Reklamasjonsfristene gjelder ikke dersom mangelen skyldes forsett eller grov uaktsomhet hos Leverandøren eller noen han svarer for.

8 Oppdragsgivers medvirkning

8.1 Alminnelige krav til medvirkning

Oppdragsgiver skal medvirke til Leverandørens gjennomføring av oppdraget. Medvirkningen skal skje i overensstemmelse med det som er avtalt og for øvrig slik lojal opptreden tilsier, herunder skal Oppdragsgiver bidra med eventuelt grunnlagsmateriale som er i hans besittelse, og fatte de beslutninger som er nødvendige for gjennomføringen av kontrakten.

Medvirkningen skal være tilpasset den avtalte fremdriften for kontrakten.

8.2 Opplysningsplikt

Oppdragsgiver skal opplyse Leverandøren om forhold som han bør forstå er av betydning for gjennomføringen av kontrakten.

8.3 Engasjement og utskifting av sideleverandører

Oppdragsgiver har rett til å engasjere og skifte ut oppdragsgivers sideleverandører.

Ved engasjement og utskifting av sideleverandører skal Leverandøren varsles.

8.4 Identifikasjon

Oppdragsgiver svarer for sine ansatte og andre medhjelpere som han benytter for å gjennomføre sine oppgaver etter kontrakten.

9 Pris og betaling

9.1 Pris for oppdraget

Oppdraget honoreres som et fastprisoppdrag per sesong. Tilleggsarbeider hvor det ikke er avtalt fastpris, skal honoreres etter medgått tid. Kontraksprisen eller honoraret fastsettes eksklusive merverdiavgift.

9.2 Regulering av prisen

Prisen på tjenester skal være faste første avtaleår og kan deretter indeksregulering årlig. Ved reguleringen benyttes Statistisk Sentralbyrås indeks 03363: Konsumprisindeks for varer og tjenester, andre tjenester med arbeidslønn som dominerende faktor (1998=100). For at regulering kan gjøres gjeldende må Leverandøren sende inn krav om regulering med nye beregnede priser senest 2 måneder etter nytt påbegynt avtaleår.

9.3 Utgifter og reiser

Prisen inkluderer Leverandørens nødvendige utgifter, herunder parkering, bomplasseringer og verktøy o.l. i forbindelse med kontrakten. Tilsvarende gjelder Leverandørens utgifter til deltakelse på møter og befaringer som er nødvendige for å gjennomføre kontrakten, med mindre annet er avtalt.

Leverandørens utgifter og reisetid for lokale reiser er inkludert i prisen. Som «lokale reiser» regnes reiser mellom Leverandørens kontorsted/hjemsted og utførelsessted. Utgifter i forbindelse med særskilte reiser, pålagt eller forhåndsavtalt med Oppdragsgiver, skal statens reiseregulativ legges til grunn. Reisetid for særskilte reiser godtgjøres etter halvparten av avtalt timesats, begrenset til 8 timer pr. døgn.

9.4 Fakturering

Leverandørens fakturaer skal spesifiseres og dokumenteres slik at de kan kontrolleres av Oppdragsgiveren. Alle fakturaer skal være påført bestillings-/rekvisisjonsnummer, eventuelt andre referanser som Oppdragsgiver krever, og klart angi hva beløpet gjelder. Utlegg og honorar for

endringer skal angis særskilt. Oppdragsgiveren kan kreve nødvendig dokumentasjon for kontroll av oppgavene.

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Statsbygg i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF), i henhold til krav fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Faktura og kreditnota skal formidles via aksesspunkt i meldingsformidlerinfrastrukturen som forvaltes av DIFI. Se <http://www.statsbygg.no/Om-Statsbygg/Faktura/> for mer informasjon.

9.5 **Betaling ved fastpris**

Avtalte sesongpriser skal faktureres med månedlige avdrag etter hvert som arbeidet utføres. De fakturerte beløp skal være dokumentert og spesifisert i nødvendig grad. Betaling skjer på grunnlag av de spesifiserte oppgavene som sendes etter punkt 9.4.

Betaling av avdrag innebærer ingen godkjenning av grunnlaget for vedkommende faktura.

9.6 **Betaling etter medgått tid (regningsarbeid)**

Regningsarbeid skal drives rasjonelt og forsvarlig.

Timepris for regningsarbeid skal fastsettes i kontrakten. Er timepris ikke avtalt, skal gjengs pris for denne type tjeneste legges til grunn.

Leverandøren skal på forespørsel fra Oppdragsgiver gi et skriftlig estimat over honorar, utlegg og utgifter. Han skal uten ugrunnet opphold varsle Oppdragsgiver hvis det er grunn til å anta at estimatet vil bli vesentlig overskredet. Oppdragsgiver skal uten ugrunnet opphold ta stilling til varselet. Overskridelser som ikke er varslet til oppdragsgiver, gir ikke grunnlag for krav for økt honorar.

Dersom ikke annet er avtalt, kan Leverandøren kreve fortløpende betaling for det regningsarbeidet som er utført i løpet av en kalendermåned. Betaling skjer på grunnlag av de spesifiserte fakturaoppgavene som sendes etter punkt 9.4.

Dersom Oppdragsgiver mener at de spesifiserte fakturaoppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført, må han sende skriftlig varsel til Leverandøren innen 30 dager etter at han mottok dem. Varsler ikke Oppdragsgiver innen fristen, legges fakturaoppgavene til grunn for oppgjøret. Dette gjelder ikke dersom oppgavene er uriktige som følge av grov uaktsomhet hos Leverandøren, eller dersom Oppdragsgiver ikke forstod eller burde forstå at de spesifiserte fakturaoppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført.

Oppdragsgiver er ikke avskåret fra senere å påberope seg at de totale kostnadene ved regningsarbeidet er blitt unødvendig høye på grunn av urasjonell drift eller annet uforsvarlig forhold.

Utgifter Leverandøren har hatt kan bare kreves refundert dersom det er avtalt i kontrakten.

9.7 **Betalingsfrist**

Oppdragsgiveren skal betale innen 30 dager etter mottatt faktura. Betaling innebærer ingen godkjenning av arbeidet.

9.8 **Oppdragsgiverens tilbakeholdsrett**

Oppdragsgiveren kan holde tilbake så mye av betalingen at han har tilstrekkelig sikkerhet til dekning av et spesifisert og begrunnet krav.

Er et erstatningskrav omtvistet, kan tilbakeholdsrett eller motregning ikke finne sted dersom Leverandøren stiller betryggende sikkerhet i form av en selvskyldnerkausjon fra bank eller annen finansinstitusjon. Som betryggende sikkerhet regnes også erklæring fra forsikringselskap om at den påståtte skade er dekket av forsikringen.

For øvrig plikter Oppdragsgiveren å betale uomtvistede krav innen de avtalte tidsfrister.

9.9 **Betalingsmislighold**

Ved forsinket betaling kan Leverandøren kreve forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

10 **Avbestilling og oppsigelse**

Oppdragsgiver kan avbestille hele eller deler av det enkelte oppdrag. Avbestillingen skal skje skriftlig og snarest mulig etter at beslutning om dette er tatt. Leverandøren har krav på betaling for den delen av oppdraget som er utført og for dokumenterte faktiske kostnader som følge av avbestillingen. Erstatning for tapt fortjeneste betales ikke.

Leverandøren plikter å begrense sitt tap som følge av avbestillingen.

Resultatet av det arbeidet Oppdragsgiver har betalt for, tilfaller Oppdragsgiver.

Oppdragsgiver kan si opp kontrakten uten å betale erstatning i de tilfeller som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

11 **Heving**

En part har rett til å heve kontrakten dersom den annen part vesentlig misligholder sine kontraktsforpliktelser, eller det er klart at slikt mislighold vil inntre. Flere brudd på kontraktsforpliktelsene kan samlet sett utgjøre et vesentlig mislighold. Før heving skjer skal det gis skriftlig varsel og en rimelig frist til å rette forholdet.

Oppdragsgiver kan heve kontrakten dersom Leverandøren går konkurs eller blir insolvent.

Istedenfor prisavslag kan Oppdragsgiver heve kontrakten dersom formålet med tjenesten blir vesentlig forfeilet som følge av mangelen. Leverandøren har i disse tilfeller ikke rett til betaling, men har rett til å få tilbake levert materiale m.m. i den grad det er mulig uten ulempe av betydning eller kostnad for Oppdragsgiver. For det som ikke kan leveres tilbake, kan Leverandøren kreve rimelig vederlag inntil den verdi dette har for Oppdragsgiver.

Ved heving på grunn av annet mislighold enn nevnt i 3. ledd, har Leverandøren krav på honorar for den delen av kontrakten som er utført på hevingstidspunktet. Resultatet av det arbeidet Oppdragsgiver har betalt for, tilfaller Oppdragsgiver.

Den part som hever kan kreve erstatning for tap han påføres som følge av misligholdet. Betalt dagmulkt skal gå til fradrag i erstatningen i den utstrekning det gjelder samme forhold. Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvarer total kontraktssum eller antatt totalt honorar, eksklusive merverdiavgift. Denne begrensingen gjelder ikke dersom parten eller noen parten svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett.

12 Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser

Brudd på Leverandørens plikter i denne kontrakten vil kunne bli nedtegnet og få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen.

13 Reklame og media

13.1 Reklame

Dersom leverandøren eller dennes underleverandører for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges og godkjennes av Oppdragsgiver på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på Oppdragsgivers eiendom, byggeplass eller på byggeplasskilt.

13.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av Oppdragsgiver.

14 Tvister

Enhver tvist mellom partene om kontraktsforholdet som ikke løses i minnelighet avgjøres ved ordinær rettergang. Vernetting er Oslo tingrett. Ved løsning av tvister skal norsk rett legges til grunn.

DEL II

SPESIELLE KONTRAKTSVILKÅR

For det tilfelle at Oppdragsgiver har unnlatt å velge ett av flere alternative formuleringer i de spesielle kontraksbestemmelser, gjelder alternativ 1.

15 **Krav om utførelse av bestemte kritiske oppgaver**

- Oppdragsgiver krever at følgende bestemte kritiske oppgaver kun skal utføres av fagarbeidere:

.....
.....
.....

16 **Lærlingeklausul**

16.1 **Plikt til bruk av lærling**

- Alternativ 1:
Leverandøren skal være godkjent lærebedrift og skal dokumentere at det er minst en lærling ansatt i virksomheten.

Arbeidstimene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5 % av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) per år for rammeavtaler og for hele oppdraget ved enkeltkontrakter.

I tillegg gjelder ved enkeltoppdrag med en verdi over 1,3 millioner og med varighet over 3 mnd, at arbeidstimene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5% av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) på oppdraget.

Deler av lærlingekravet kan oppfylles av en eller flere underleverandører.

Utenlandske leverandører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Leverandøren skal innen to uker etter kontraktinngåelse redegjøre for antallet lærlinger som er ansatt i virksomheten med navn og kontakinformasjon til denne/disse. Hvert år, første gant ett år etter kontraktperiodens starttidspunkt skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Lærlinger skal lønnes etter gjeldende tariffavtale. For øvrig skal lærlinger ha samme arbeidsvilkår og goder som fast ansatte i virksomheten.

Dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, kan oppdragsgiver tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Leverandøren anses dessuten å ha oppfylt krav om bruk av lærling dersom ett av unntakene i forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9 kommer til anvendelse.

16.2 Sanksjoner

Oppdragsgiver kan holde tilbake inntil 5 promille av kvart kontraktssum dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Oppdragsgiver.

Dersom kravet om 5%, jfr. punkt 17.1 andre ledd, ikke nås et år, ilegges en bot på 5 promille av kvart kontraktssum ved rammeavtale, og 5 promille av hele kontraktssummen ved enkeltkontrakter. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstimene utført av lærlinger utgjør 4% eller mer av arbeidstimene det aktuelle året. Boten skal betales i tillegg til eventuell annen erstatning som følge av brudd på kontrakt mv.

- Alternativ 2:
Det gjelder ingen lærlingeklausul for denne kontrakt.

17 Ytterligere avvik fra generelle kontraktsvilkår

.....
.....
.....
.....